

Odra, na níž leží, a jejíž rozbouřený proud řeky Jtěpíš na mnohá ramena, ta řeka, jež protéká všemi severními krajinami, nikde - od pramene po ústi - nevidí nic, co by se jí mohlo vyrovnat, Vratislav i!" Těmito slovy velebil Bartoloměj Stein, známý slezský humanista, na začátku 16. století ve svém díle Popis celého Slezska a královského města Vratislavi, nejvýznamnější z tehdejších slezských měst a druhé největší město České koruny. Jeho výjimečnosti si přitom byli vědomi rovněž další Steinovi současníci, kteří do města přijížděli, a o jejichž příznivých dojmech svědčí mnohé pochvalné verše, jež Vratislavi věnovali. Vratislav sice nikdy nedosáhla velkolepostí, slávy a tradic rezidenčního královského města, tak jak tomu bylo například v případě Prahy, avšak její velikost, dominantní postavení v církevním, správním i kulturním životě a postavení v mezinárodním obchodu, z ní činily na přelomu 15. a 16. století jedno z nejlivnějších měst vedlejších zemí České koruny.

Nástup humanismu a nových intelektuálních podnětů přitom přinesl do kulturně společenského dění města mnoho změn. Jedním z projevů těchto tendencí byl i rostoucí zájem o vzdělání, jenž se projevoval v církevním i městském prostředí. V zdělaní se stávalo podmínkou pro získání některých církevních obřadů, ve školách se objevily nové metody a učebnice, ohlas zaznamenala některá díla antických autorů, cesty za vyšším studiem byly stále častější. Nejvyšším výrazem těchto změn se stalo zrození myšlenky založení vlastní univerzity. S touto ideou přišli na začátku 16. století představitelé městských elit, kteří následně usilovali o její úspěšné naplnění. Svou roli přitom hrály nejen ambice měšťanů, kteří zrealizování takového projektu chápali jako posílení prestiže samotného města, ale rovněž skutečnost, že se v nejbližším okolí žádná univerzita nenacházela a že cesty za studiem do zahraničí byly z finančního hlediska stále náročnější.